

Δούκα ἵνα ἀναγγείλῃ πρὸς αὐτὸν τὴν συμφορὰν μας. Ὁ δὲ Δούξ θὰ μὲ λυτρώσῃ, ἂν ᾖναι δυνατόν, ἀπὸ τοῦς δυνυχας τοῦ ἐχθροῦ μου. Σὺ δέ, τέκνον μου, εἶναι δυνατόν, ὡς ἐλπίζω, ν' ἀναχωρήσῃς ἀπαρτήρητος. Ἡ δὲ σελήνη θ' ἀνατείλῃ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ὥστε θὰ δυνηθῇς νὰ εὕρῃς τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν σοὶ περιέγραφα. Τώρα δὲ μὲ τὸ φῶς τοῦ λυκαυγοῦς θὰ ἡμπορέσῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὸ δάσος.»

Ἡ τάλαινα Ῥόζα, φοβουμένη τὴν ἔρημον ταύτην ὁδοιορίαν, ἔτρεμεν· ἀλλ' ἦτο συνειθισμένη νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, καὶ ἐνόησε προσέτι καλῶς ὅτι ἄλλο μέσον σωτηρίας δὲν ὑπῆρχε. Περὶ δὲ τὸν τράχηλον αὐτῆς ἔβαλεν ὁ πατὴρ τῆς χρυσὴν ἄλυσον ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκρέματο παράσημον μεγάλης ἀξίας· διότι ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους τοῦ παρασήμου ἦτο ἐγκυχαρχαγμένος ὁ ὀφθαλμὸς τῆς θείας Προνοίας ἐξ οὗ ἀπεπύμποντο ἀκτῖνες φωτὸς καὶ κάτωθι αἱ ἐξῆς λέξεις, «ἐάν ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν οὐδεὶς καθ' ἡμῶν»· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐτέρου μέρους ἦτο σταυρὸς καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ στέφανος δόξης συγκαίμενος ἐκ πολυτίμων λίθων μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς, «ἐν τούτῳ νίκα»· «Τὸ παράσημον τοῦτο μοὶ εἶχε δωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Δουκός,» εἶπεν ὁ Ἰππότης, «κατ' ἰδιαιτέρας τινὰς περιστάσεις καὶ δύναται ν' ἀποβῇ μετὰ ταῦτα χρησιμώτατον πρὸς σέ ἢ πρὸς ἐμέ. Φόρει αὐτὸ κρυφίως καὶ μὴ τὸ ἀποσπάσῃς ἀπὸ σοῦ ἕως οὗ πάλιν ἀνταμοιωθῇς. Ὅταν δὲ ἦσαι μόνη κύτταξ τοῦτον τὸν ὀφθαλμὸν τῆς θείας Προνοίας, ὅστις θέλει σοὶ ὑπενθυμίξῃς, τέκνον μου, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπαγρυπνεῖ ἐφ' ἡμᾶς πάντοτε καὶ πανταχοῦ· καὶ εἴθε ὁ σταυρὸς οὗτος νὰ λέγῃ εἰς τὴν καρδίαν σου, Ἀγάπα τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν. Ἔσο πιστὴ μέχρι θανάτου καὶ οὕτω θέλεις κληρονομήσῃς τὸν στέφανον τῆς δόξης.»

Τὴν δὲ περιγραφὴν τοῦ θλιβεροῦ ἀποχωρισμοῦ θέλω ἀποσιωπήσῃ. Ἡμεῖς Ῥόζα ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὴν ἐνόησῃ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν, ὁ δὲ πατὴρ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ παραθύρου θεώρει μετ' ἀνεκφράστου ἀγάπης ταχέως ἀπομακρυνομένην τὴν εὐπειθὴ καὶ φιλόστοργον θυγατέρα του. Πᾶσα δὲ ἀναπνοὴ αὐτοῦ ἐφάνετο ὡς δέσις ἀναισθητομένη εἰς τὸν Θεόν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς. Εἶχε δὲ ἤδη προχωρήσει ἄρκετὰ εἰς τὸ δάσος, ὅτε ὁ Ἰππότης Ἐλβερτ ἀναβίβασθεις ἐπὶ ἐνὸς τῶν ἵππων του καὶ δεσμευθεὶς ἐκρατεῖτο ὑπὸ ἐνὸς τῶν στρατιωτῶν. Πρὸς τὴν πύλιν τοῦ Φρουρίου ἴσταντο πολλαὶ ἀμαζαὶ πλήρεις τῶν ἐπιπλῶν καὶ πραγμάτων, τὰς ὁποίας ἐμελλον νὰ σύρῳσιν οἱ κάλλιστοι τῶν ἵππων αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰππότης Ἐμβῆς ἐμβλέψας πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐθαύμασεν ἰδὼν ὅχι μόνον γαλήνην, ἀλλὰ καὶ θετικὴν εὐδαιμονίαν· διότι κατ' αὐτὴν ταύτην στιγμὴν ὁ αἰχμάλωτος Ἰππότης νοερώς ἐδοξολογεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀνιχώρησιν τῆς θυγατρὸς του.

Οἱ μὲν ἄνθρωποι τοῦ Ἐμβῆ προσετάχθησαν νὰ ἀναβῶσιν ἐπὶ τῶν ἵππων ἢ ἐπὶ τῶν ἀμαζῶν, ὁ δὲ Προδότης προσεκλήθη ν' ἀπολύσῃ τοὺς πεφυλακισμένους συνοδούς· του καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Φρουρίου. Ἐνταῦθα ὁ Ἰππότης Ἐμβῆς ὁμίλησε

πρὸς αὐτοὺς οὕτω, — «Τὸ Φρούριον τοῦτο εἶναι τὴν ἰδικόν μου! ὁ δὲ πρῶν ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ εἶναι αἰχμάλωτός μου, ἀλλὰ δὲν μάχομαι πρὸς τοὺς ὑποδεστέρους· δύνασθε λοιπὸν ν' ἀναχωρήσῃτε παραλαμβάνοντες ὅ,τι καὶ ἂν ἔχητε ἢ, ἂν προτιμᾶτε, δύνασθε νὰ καταταχθῇτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου καὶ νὰ ὑπηρετεῖτε φυλάττοντες πᾶν ὅ,τι εἶναι ἐνταῦθα.» Ὁ δὲ γέρων ἐπιστάτης προσελθὼν ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ ὁμίλῃσιν ὀλίγον πρὸς τὸν κύριόν του. «Δὲν εἶναι πλέον κύριός σου!» ἀπήντησεν ὁ κακοῦργος Ἰππότης μετὰ βροντώδους φωνῆς, «ἀπεφάσισε ἀμέσως ἂν θέλῃς νὰ μὲ ὑπηρετῇς.» «Δὲν δύναμαι ποτὲ νὰ ὑπηρετήσω πιστῶς τὸν ἐχθρὸν τοῦ κυρίου μου», ἀπήντησεν ὁ γέρων, «θ' ἀναχωρήσω.» Τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐμιμήθησαν ἀδιστάκτως πάντες οἱ ἄλλοι. Ὁ δὲ Ἰππότης Ἐλβερτ ἐπεθύμει νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησίν του διὰ τὴν πίστιν αὐτῶν· ἀλλ' ἀποφασίσας ν' ἀπορύγῃ τὴν παρόργησιν τοῦ ἐχθροῦ του, περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ μειδιάσῃ πρὸς αὐτοὺς εὐμενῶς χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπὸ τοῦ Ἰπποῦ Εὐμβῆ. Στραφεὶς οὗτος ἦδη πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἴστατο ὁ Προδότης εἶπε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἐξῆς λόγους· «ὦ ἄνθρωπε ἀξιοκαταφρόνητε, ὅστις, ἕνεκα χρημάτων ἀπεφάσισας νὰ προδώσῃς τὸν γενναῖον κύριόν σου, λάβε τὴν ἀμοιβὴν σου (ρίπτων κατὰ τῆς κεφαλῆς του ἐν βαλάντιον) καὶ ἂν εἰς τὸ μέλλον σε ἴδω ποτὲ ἐντὸς εἴκοσι μυρίων ἀφ' ἐκατέρων τῶν Φρουρίων μου, θέλεις διὰ τῆς πείνης ἀπολεσθῇ ἐν τῇ βαθυτάτῃ καὶ σκοτεινοτάτῃ εἰρκτῇ.»

Κατὰ δὲ τὴν μικρὰν ὁδοιορίαν ἀπὸ τοῦ Φρουρίου, ὅπου ὁ Ἰππότης Ἐλβερτ ἠγαπάτο καὶ ἐτιμᾶτο μέχρι τοῦ Φρουρίου, ὅπου ἐμελλε νὰ φυλακισθῇ, ποιοὶ ἦσαν οἱ διαλογισμοὶ καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ; Διετέλει εὐλογῶν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Ῥόζας, ἢ προσευχόμενος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῆς εὐελπιστῶν ὅτι καλὸν ἔθελε προκύβῃ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα του ἐκ τῆς ἀλγεινῆς ταύτης μεταβολῆς τῆς καταστάσεως αὐτῶν.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΖΩΑ

ΚΕΦ. ΙΒ'. — ΠΩΣ Ο ΟΦΘΑΛΜΟΣ ΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ.

Ὁ ὀφθαλμὸς, ὡς γινώσκεται, εἶναι τρυφερώτατον ὄργανον, φυλάσσεται ὅθεν ἀσφαλῶς, ἐπομένως σπανιώτατα βλάπτεται. Σημειώσατε ὅτι ἔχει ἀκριβῶς τὴν θέσιν εἰς τὴν θὰ ἐξετίθετο εἰς πλείονας προσβολὰς ἐάν οὕτω δὲν ἐφυλάσσετο. Εἶναι ἀκριβῶς εἰς τὸ πρόσθιον τῆς κεφαλῆς μέρος. Πρέπει ἐκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὅπως ὁ νοῦς μεταχειρίζεται τοῦτον ἵνα βλέπῃ, εἶναι δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἀνοικτός.

Τὰ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν μέρη συχνὰ βλάπτονται, ἀλλὰ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτὸς ἐν γένει διαφεύγει. Πολλὰκις βλέπομεν τὰ βλέφαρα καὶ τὴν παρειὰν κυανομέ-

λανα ἐκ κτύπηματος, καὶ ὁμῶς ὁ τρυφερός καὶ ἀπαλὸς ὀφθαλμὸς εἶναι ὑγιεστάτος.

Ἰδωμεν νῦν πῶς ὁ ὀφθαλμὸς φυλάσσεται. Ὑπάρχει ἐν βαθεῖ καὶ ὀστεώδει χώρῳ περιετοιγισμένῳ μὲ ὀστοῦν. Τὸ ὀστοῦν τοῦ μετώπου ἐπεξέχει αὐτοῦ. Κάτω εἰς τὸ ἐκτὸς μέρος ἐξοχὴν ποιεῖ τὸ τῆς παρεῖξ ὀστοῦν, ἡ δὲ εἰς εἶναι ὁ ἐσωτερικὸς αὐτοῦ τοίχος. Κτύπημα ἐπομένως διὰ ῥάβδου θὰ πλῆττει τοὺς ἐξωτερικοὺς τοὺτους ὀστεῖνους τοίχους, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τότε διαφυγεί. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ ῥάβδος διέλθῃ διὰ τῶν τοίχων τούτων, δύνανται καὶ τότε ὁ ὀφθαλμὸς νὰ μὴ βλαβῇ. Οὐδέποτε ἴσως ἐφαντάσθητε πρὸς ποῖαν χρῆσιν ὁ ὀφθαλμὸς ἀνοίγει καὶ κλείει μετὰ τοσούτης ταχύτητος. Διὰ τῆς ἀκαριαίας ταύτης κινήσεως τὰ βλέφαρα κλείονται, ὥστε οὐδὲν δύνανται νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ πλὴν ἐὰν εἶναι ἱκανῶς ἐξῆ ὅπως διατρυπήσῃ ταῦτα.

Πόσον ταχεῖα εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ μυὸς τούτου! Ἄμα ὡς ὁ ὀφθαλμὸς ἴδῃ τι ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸ δυνάμενον νὰ τὸ βλάβῃ, ὁ μῦς οὗτος κλείει τὸν ὀφθαλμὸν ἀτραπηδόν. Τὸ νεῦρον τοῦ ὀφθαλμοῦ λέγει εἰς τὸν νοῦν περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ ὁ νοῦς, ἀποστέλλει ἄγγελμα εἰς τὸν μῦν. Τοῦτο γίνεται τόσον ταχέως ὥστε ὅταν τις λαλῇ περὶ τίνος ὡς γενομένου ταχύτατα, λέγει συνήθως ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. Τῆς ἐκφράσεως ταύτης γίνεται χρῆσις ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἐννοίαν.

Ἀλλὰ δὲν οὐκ εἶπον ἀκρίμην πᾶν ὅ, τι πράττει ὁ μῦς οὗτος. Ἐνεργεῖ τι πλεῖστον τῆς κλείσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸν ὠθεῖ ἐντὸς τῆς θήκης του, ὥστε τὸν κλείει ἐσωτέρω ἔτι καὶ ἀφίσταται πλεῖστον τοῦ κινδύνου πληγώσεως τυχαίας, ὅπισθεν δὲ τῆς θήκης δὲν εὐρίσκει ὀστοῦν ἀλλ' ἀπαλὸν τι προσκεφάλαιον ἐκ ἐκ λίπους ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ ὀφθαλμὸς πιέζεται.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἀκόμη. Ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς ἴδῃ κτύπημα ἐρχόμενον ὁ μῦς οὗτος ἐνεργεῖ τόσον ἰσχυρῶς ὥστε συμπτύσσει τὸ δέρμα τῶν βλεφάρων, καὶ καταβιάζει τὰς βλεφαρίδας, καὶ ἀναβιάζει τὴν παρεῖαν ὡς ἐνταῦθα βλέπετε.

Νῦν ἰδέτε πῶς τοῦτο φυλάττει τὸν ὀφθαλμόν. Ἡ παρεῖα καὶ ἡ βλεφαρίς φέρονται τοσοῦτον πλησίον πρὸς ἀλλήλα ὥστε ὀλίγος ἀπολείπεται χώρος εἰς τὸ κτύπημα νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἐτι δὲ καὶ ἂν φθάσῃ, τὸ συνεπτυγμένον δέρμα τῶν βλεφάρων σχηματίζει προσκεφάλαιον ἐπ' αὐτοῦ ὥστε θραύει τὴν δύναμιν τοῦ κτύπηματος. Τὸ κτύπημα θὰ προυξένη πλεῖστον βλάβην ἐὰν ἡ συστολὴ τοῦ νεύρου ἔφευγεν ἀπλῶς τὰ βλέ-

φαρα ὁμοῦ. Ὡς νῦν ἔχει, ἐν κτύπημα συνήθως πλῆττει τὰ βλέφαρα ἢ τὴν παρεῖαν ἐνῷ ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι ἀσφαλής, ἐγκεκλεισμένος ἐν τῇ θυρίδι του.

Ἀλλὰ ποῖα νομίζετε εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ὀφθῶν; Ὅα εἶπητε ὅτι εἶναι χάριν καλῆς ἐμφανείας. Εἶναι τι πλεῖστον τούτου ἡ ὑπεράσπισις τοῦ ὀφθαλμοῦ. Γινώσκετε εἰς τί χρησιμεύουσιν οἱ κρουνοὶ οἰκίας τινος· δὲν ἀφίνοσι τὴν βροχὴν νὰ καταρρεύσῃ ἀπὸ τῆς στέγης ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς οἰκίας ἀλλὰ τὴν ἐκβάλλουσιν ὀλίγον μακρὰν αὐτῆς. Οὕτω καὶ αἱ τριχώδεις ὀφῶς ἀποστάζουσιν τὸν ἰδρῶτα τοῦ μετώπου ἐπὶ τῆς παρεῖας, ἀντὶ νὰ ῥέῃ οὗτος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ. Αἱ ὀφῶς ὅθεν εἰσὶν οἱ κρουνοὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἰσως ἐρωτήσητε ὁποῖαν βλάβην ὁ ἰδρῶς θὰ ἔφευγεν ἐὰν ἔρρει ἐν τῷ ὀφθαλμῷ. Ὅα ἦτο λίαν δυσάρεστος· πλὴν δὲ τούτου, θὰ ἠρέθιζε τὸν ὀφθαλμόν καὶ θὰ τὸν καθίστα ἐρυθρόν καὶ θὰ τὸν ἐφλόγιζεν.

Αἱ βλεφαρίδες, πλὴν τοῦ ὅτι κοσμοῦσι τὸν ὀφθαλμόν εἰσι καὶ ὑπεράσπισις αὐτοῦ. Γινώσκετε ὅτι πολλάκις μικρὰ τινα πράγματα ἵπτανται ἐν τῷ ἀέρι τὰ ὁποῖα ἡμεῖς δὲν βλέπομεν, ἐὰν ταῦτα πέσωσι κατὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ, πίπτουσι συνήθως ἐπὶ τῶν βλεφαρίδων, οὕτω δὲ κωλύονται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ὀφθαλμόν.

Τὰ δάκρυα ἐπίσης εἰσὶν ὑπεράσπισις τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἐὰν τι διεισέλθῃ διὰ τῶν βλεφαρίδων εἰς τὸν ὀφθαλμόν, πόσον ταχέως τὰ δάκρυα ρέουσιν ὅπως τὸ ἀποπλύνωσιν! Συνήθως τὸ δακρυποιετικὸν ὄργανον, μόνον ὀλίγον δάκρυ ποιεῖ ἱκανὸν ἵνα τηρῇ ὑγρὸν τὸν ὀφθαλμόν· ἀλλ' ἄμα ὡς εἰσέλθῃ τι ἐν τῷ ὀφθαλμῷ καὶ τὰν ἐρεθίσῃ, τὸ δακρυποιετικὸν ἐργαστήριον ἀμέσως ἀρχίζει τὸ ἔργον, καὶ ἀποστέλλει ἄφθονα τὰ δάκρυα· συγχρόνως δὲ, ὁ κινῶν τὰ βλέφαρα μῦς τίθεται εἰς ἐνέργειαν οὕτω δὲ ὁ ὀφθαλμὸς ἀποπλύνεται.

Δάκρυα ρέουσιν εἰς τὸν ὀφθαλμόν διαρκῶς· ἐὰν δὲν ἐγίνετο οὕτω, ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τὸ ἐνδότερον τῶν βλεφάρων θὰ ἐξηραίνοντο, καὶ δὲν θὰ ἐκινουντο εὐκόλως ἐπ' ἀλλήλων. Ὅα ἡνάγκαζόμεθα νὰ ὑγραίνωμεν ταῦτα δι' ὕδατος ὅπως ἀπατρέψωμεν τὴν τριβὴν. Τὸ δακρυποιετικὸν ἐργαστήριον, τὸ ὑπεράνω τοῦ ὀφθαλμοῦ κείμενον, ἀδιακόπως ἐξαποστέλλει διὰ τινων μικρῶν σωλήνων, ἱκανὸν δάκρυ ὅπως τηρῇ τὴν εὐχερῇ κίνησιν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῶν βλεφάρων.

Ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσητε ποῦ πηγαινέουν τὰ κατασκευαζόμενα δάκρυα. Ἐπὶ ἐκάστου βλεφαρίου μικρὰ εἰσὶν ὀπὴ εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ πρὸς τὴν ῥίνα. Τὰ δάκρυα ρέουσιν εἰς τὰς ὀπὰς ταύτας, καὶ διὰ τοῦ σωλήνος κατέρχονται εἰς τὴν ῥίνα. Ἀλλ' ὅταν κλαίωμεν τὸ δακρυποιετικὸν ἐργαστήριον κατασκευάζει τὰ δάκρυα τοσοῦτον ταχέως ὥστε τὰ στόματα ταῦτα δύνανται νὰ τὰ παραλάβωσιν. Τὰ δάκρυα, λοιπὸν, ἐκχειλίζουσιν τῶν βλεφάρων καὶ κατέρχονται διὰ τῆς παρεῖας.